TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. gruodžio 18 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Socialinė apsauga – Socialinės apsaugos sistemų koordinavimas – Reglamentas (EB) Nr.°883/2004 – 3 straipsnis – Materialinė taikymo sritis – Senatvės išmoka – Laisvas darbuotojų judėjimas Europos Sąjungoje – Reglamentas (ES) Nr.°492/2011 – 7 straipsnis – Vienodas požiūris į vietinius darbuotojus ir darbuotojus migrantus – Socialinės lengvatos – Valstybės narės įstatymas, pagal kurį „papildoma išmoka sporto atstovams“ skiriama tik šios valstybės piliečiams“

Byloje C-447/18

dėl *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) 2018 m. gegužės 29 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. liepos 9 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

**UB**

prieš

**Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Bratislava**

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė A. Prechal, Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, vykdantys trečiosios kolegijos teisėjų pareigas, teisėjai L. S. Rossi (pranešėja) ir F. Biltgen,

generalinis advokatas E. Tanchev,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. gegužės 7 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Slovakijos vyriausybės, atstovaujamos B. Ricziová ir M. Kianička,

– Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek, J. Pavliš, J. Vláčil ir L. Dvořáková,

– Europos Komisijos, atstovaujamos D. Martin, A. Tokár ir B.-R. Killmann,

susipažinęs su 2019 m. liepos 11 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

* Proceso kalba: slovakų.

priima šį

## Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72; klaidų ištaisymas OL L 188, 2013, p. 10) 1 straipsnio w punkto, 4 ir 5 straipsnių ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 34 straipsnio 1 ir 2 dalių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant UB ir *Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Bratislava* (Bratislavos Socialinio draudimo įstaigos generalinis direktorius, Slovakija) ginčą dėl sprendimo, kuriuo atsisakoma UB skirti tam tikriems aukšto lygio sportininkams skiriamą papildomą išmoką, teisėtumo.

### Teisinis pagrindas

#### *Sąjungos teisė*

3 Reglamento Nr. 883/2004 1 straipsnyje „Apibrėžimai“ numatyta:

„Šiame reglamente:

<…>

w) „pensija“ apima ne tik pensijas, bet ir vienkartines išmokas, kurios gali būti išmokamos vietoj pensijų, mokėjimus, susijusius su įmokų kompensavimu, ir pagal III antraštinės dalies nuostatas periodiškus padidinimus bei priemokas;

<…>“

4 Šio reglamento 3 straipsnyje „Taikymo sritys [Materialinė taikymo sritis]“ nustatyta:

„1. Šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima šias socialinės apsaugos sritis:

a) ligos išmokas;

b) motinystės ir lygiavertes tėvystės išmokas;

c) invalidumo išmokas;

d) senatvės išmokas;

e) maitintojo netekimo išmokas;

f) išmokas dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų;

g) išmokas mirties atveju;

h) bedarbio išmokas;

i) priešpensines išmokas;

j) išmokas šeimai.

<…>

3. Šis reglamentas taip pat taikomas specialioms neįmokinėms išmokoms pinigais, numatytoms 70 straipsnyje.

<…>“

5 Šio reglamento 4 straipsnis „Vienodas požiūris“ išdėstytas taip:

„Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, pagal bet kurios valstybės narės teisės aktus priklauso tos pačios išmokos ir prievolės, kaip ir tos valstybės piliečiams.“

6 Šio reglamento 5 straipsnyje „Vienodas požiūris į išmokas, pajamas, faktus ir įvykius“ nustatyta:

„Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip ir atsižvelgiant į nustatytas specialias įgyvendinimo nuostatas, taikomos šios nuostatos:

a) jeigu pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus socialinės apsaugos išmokų ir kitų pajamų gavimas turi tam tikras teisines pasekmes, atitinkamos tų teisės aktų nuostatos taip pat taikomos gaunant lygiavertes išmokas, teisė į kurias buvo įgyta pagal kitos valstybės narės teisės aktus, arba kitoje valstybėje narėje įgytoms pajamoms;

b) jeigu pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus laikoma, kad teisinės pasekmės atsirado dėl tam tikrų faktų arba įvykių, ta valstybė narė atsižvelgia į tokius faktus arba įvykius, atsiradusius bet kurioje valstybėje narėje, tartum jie būtų atsiradę jos teritorijoje.“

7 Reglamento Nr. 883/2004 III antraštinėje dalyje yra 9 skyrius „Specialios neįmokinės išmokos pinigais“. Šiame skyriuje yra vienas straipsnis, t. y. 70 straipsnis „Bendrosios nuostatos“, kurio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Šis straipsnis taikomas specialioms neįmokinėms išmokoms pinigais, mokamoms pagal teisės aktus, kurie dėl jų taikymo srities, tikslų ir (arba) teisių įgijimo sąlygų turi ir 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų socialinės apsaugos, ir socialinės paramos teisės aktų savybių.

2. Šiame skyriuje „specialios neįmokinės išmokos pinigais“ – išmokos, kurios:

a) yra skirtos teikti:
   i) papildomą, pakaitinį arba pagalbinį draudimą nuo rizikos, kurią apima 3 straipsnio 1 dalyje nurodytos socialinės apsaugos sritys, ir garantuoja atitinkamiems asmenims minimalias pragyvenimo pajamas atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės ekonominę ir socialinę padėtį; arba
   ii) tik specialią apsaugą neįgaliesiems, glaudžiai susijusią su minėto asmens socialine aplinka atitinkamoje valstybėje narėje[;]

ir

b) finansuojamos tik iš privalomųjų mokesčių, skirtų padengti bendr[osioms] vieš[osioms] išlaid[oms], o išmokų skyrimo ir skaičiavimo sąlygos nepriklauso nuo išmokos gavėjo įmokų. Tačiau išmokos, skiriamos kaip įmokinės išmokos priedas, vien dėl šios priežasties nelaikomos įmokinėmis[;]

ir

c) yra išvardytos X priede.“

8 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 492/2011 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje (OL L 141, 2011, p. 1) 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Darbuotojui, jei jis yra valstybės narės pilietis, negali būti sudarytos skirtingos įdarbinimo ir darbo sąlygos, nei tos valstybės narės, kurioje jis dirba, piliečiams dėl jo pilietybės, ypač nustatant darbo užmokestį ir atleidžiant iš darbo, o jam tampant [tapus] bedarbiu – jį grąžinant arba vėl priimant į darbą.

2. Jis naudojasi tomis pačiomis socialinėmis ir mokestinėmis lengvatomis kaip ir vietiniai darbuotojai.“

### *Slovakijos teisė*

9 Ginčui pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Zákon č. 112/2015 Z.z. o príspevku športovému reprezentantovi a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov* (Įstatymas Nr. 112/2015 dėl papildomų išmokų sportininkams, kurie yra nacionalinės rinktinės nariai, iš dalies keičiantis Socialinės apsaugos įstatymą Nr. 461/2003; toliau – Įstatymas Nr. 112/2015) 1 straipsnyje nustatyta:

„Šiuo įstatymu reglamentuojamas papildomos išmokos sportininkams, kurie yra nacionalinės rinktinės nariai (toliau – papildoma išmoka), mokėjimas; tai yra valstybinė socialinė išmoka, kuria siekiama finansiškai paremti sportininką, atstovavusį Čekoslovakijos Respublikai, Čekoslovakijos Socialistinei Respublikai, Čekoslovakijos Federacinei Respublikai, Čekijos ir Slovakijos Federacinei Respublikai arba Slovakijos Respublikai, pelnė medalį olimpinėse žaidynėse, parolimpinėse žaidynėse, kurčiųjų olimpinėse žaidynėse, pasaulio arba Europos čempionate.“

10 Šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Teisę į papildomą išmoką turi kiekvienas fizinis asmuo, kuris:

a) kaip sportininkas, atstovavęs Čekoslovakijos Respublikai, Čekoslovakijos Socialistinei Respublikai, Čekoslovakijos Federacinei Respublikai, Čekijos ir Slovakijos Federacinei Respublikai arba Slovakijos Respublikai, pelnė:
   1) aukso medalį (užėmė pirmąją vietą), sidabro medalį (užėmė antrąją vietą) ar bronzos medalį (užėmė trečiąją vietą) olimpinėse žaidynėse, parolimpinėse žaidynėse ar kurčiųjų olimpinėse žaidynėse;
   2) aukso medalį (užėmė pirmąją vietą), sidabro medalį (užėmė antrąją vietą) ar bronzos medalį (užėmė trečiąją vietą) pasaulio čempionate arba aukso medalį (užėmė pirmąją vietą) Europos čempionate sporto šakoje, kurią Tarptautinis olimpinis komitetas įtraukė į olimpinių žaidynių programą, Tarptautinis parolimpinis komitetas įtraukė į parolimpinių žaidynių programą arba Tarptautinis kurčiųjų sporto komitetas įtraukė į kurčiųjų olimpinių žaidynių programą, jei šios olimpinės žaidynės įvyko likus labai nedaug laiko iki pasaulio ar Europos čempionato arba įvyko tais metais, kai įvyko pasaulio ar Europos čempionatas;

b) yra Slovakijos Respublikos pilietis;

c) nuolat gyvena Slovakijos Respublikos teritorijoje arba yra asmuo, kuriam taikomos specialios teisės normos;

d) negauna analogiškos išmokos užsienyje;

e) yra sulaukęs pensinio amžiaus ir

f) kreipėsi dėl teisės į pensijos išmoką suteikimo pagal specialias teisės normas.“

11 Įstatymo 3 straipsnyje įtvirtinta:

„Papildomos išmokos dydį sudaro toliau nurodytų sumų skirtumas:

a) 750 EUR sumos ir bendros pensijų išmokų, skirtų pagal specialias teisės normas, ir analogiškų užsienyje gautų pensijų išmokų sumos, jeigu fizinis asmuo pelnė:
   1) aukso medalį, kaip nurodyta 2 straipsnio 1 dalies a punkto 1 papunktyje;
   2) aukso medalį, kaip nurodyta 2 straipsnio 1 dalies a punkto 2 papunktyje, pasaulio čempionatuose; arba

b) 600 EUR sumos ir bendros pensijų išmokų, skirtų pagal specialias teisės normas, ir analogiškų užsienyje gautų pensijų išmokų sumos, jeigu fizinis asmuo pelnė:
   1) sidabro medalį, kaip nurodyta 2 straipsnio 1 dalies a punkto 1 papunktyje;
   2) sidabro medalį, kaip nurodyta 2 straipsnio 1 dalies a punkto 2 papunktyje, pasaulio čempionatuose; arba

c) 500 EUR sumos ir bendros pensijų išmokų, skirtų pagal specialias teisės normas, ir analogiškų užsienyje gautų pensijų išmokų sumos, jeigu fizinis asmuo pelnė:
   1) bronzos medalį, kaip nurodyta 2 straipsnio 1 dalies a punkto 1 papunktyje,
   2) bronzos medalį, kaip nurodyta 2 straipsnio 1 dalies a punkto 2 papunktyje, pasaulio čempionatuose; arba
   3) aukso medalį, kaip nurodyta 2 straipsnio 1 dalies a punkto 2 papunktyje, Europos čempionatuose“.

**Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas**

12 UB yra Čekijos pilietis, kuris 52 metus gyveno dabartinės Slovakijos teritorijoje. 1971 m. jis pelnė aukso medalį Europos ledo ritulio čempionate ir sidabro medalį pasaulio ledo ritulio čempionate kaip Čekoslovakijos Socialistinės Respublikos nacionalinės rinktinės narys.

13 Iširus Čekijos ir Slovakijos Federacinei Respublikai (1992 m. gruodžio 31 d. vidurnaktį), UB pasirinko Čekijos pilietybę. Tačiau jis ir toliau gyveno Slovakijos teritorijoje. Per teismo posėdį Slovakijos vyriausybė taip pat nurodė, o kitos suinteresuotosios šalys to neginčijo, kad, 2004 m. gegužės 1 d. Slovakijos Respublikai ir Čekijos Respublikai stojant į Europos Sąjungą, UB dirbo pradinėje mokykloje (šiame darbe jis dirbo bent iki 2006 m.).

14 2015 m. gruodžio 17 d. UB paprašė skirti jam Įstatyme Nr. 112/2015 numatytą papildomą išmoką sporto atstovams (toliau – papildoma išmoka sporto atstovams). Konstatavusi, kad suinteresuotasis asmuo neatitinka šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies b punkte įtvirtintos Slovakijos pilietybės sąlygos, Bratislavos socialinio draudimo įstaiga šį prašymą atmetė.

15 UB šį sprendimą apskundė *Krajský súd v Košiciach* (Košicės apygardos teismas, Slovakija). Jis teigė, kad, atsižvelgiant į Sąjungos teisę, Slovakijos teisės aktas įtvirtina diskriminaciją dėl pilietybės ir kad jame neatsižvelgta į tai, jog jis 52 metus gyveno Slovakijos teritorijoje.

16 Kadangi šis ieškinys buvo atmestas, UB padavė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme.

17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis Įstatymo Nr. 112/2015 parengiamaisiais dokumentais, konstatavo, kad Slovakijos teisės aktų leidėjas sprendimą pagrindinėje byloje nagrinėjamos išmokos skyrimui nustatyti Slovakijos pilietybės sąlygą pagrindė tuo, kad ji yra

valstybinė socialinė išmoka, o ne pensijos išmoka ir kad ja siekiama prisidėti prie aukšto lygio sportininkų, kurie, kaip Slovakijos piliečiai, atstovavo Slovakijos Respublikai arba jos teisinėms pirmtakėms svarbiose tarptautinėse sporto varžybose, finansinio saugumo. Be to, šio įstatymo nebuvo numatyta taikyti kitų valstybių piliečių sporto atstovams.

18 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, pirma, papildoma išmoka sporto atstovams nėra vien valstybinė socialinė išmoka, nes ji mokama reguliariai ir kartu su pensijos išmoka, siekiant, kad pensijos dydis pasiektų Įstatymo Nr. 112/2015 3 straipsnio a–c punktuose nurodytą sumą. Antra, skirtingas požiūris į UB, kaip kolektyvinės sporto šakos atstovą, palyginti su kitais rinktinės nariais, grindžiamas vien aplinkybe, kad, kitaip nei jie, jis nėra Slovakijos pilietis, nors savo sportiniais gebėjimais ir pastangomis prisidėjo prie nacionalinės rinktinės pasiektų kolektyvinių rezultatų.

19 Tokiomis aplinkybėmis *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar pagrindinėje byloje nurodytomis aplinkybėmis [Reglamento Nr. 883/2004] 1 straipsnio w punktą, 4 ir 5 straipsnius, siejamus su [Chartijos] 34 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta teise gauti socialines pašalpas ir naudotis socialinėmis lengvatomis, reikia aiškinti taip, kad jais draudžiama taikyti nacionalinės teisės nuostatą, pagal kurią suteikdama šaliai atstovavusiam sportininkui teisę į papildomą prie senatvės pensijos mokamą išmoką Slovakijos socialinės apsaugos įstaiga prašytojo pilietybę laiko pagrindine sąlyga, net jeigu šioje nacionalinės teisės nuostatoje nustatyta ir kita sąlyga, t. y. būti valstybės teisinių pirmtakių, įskaitant Čekoslovakijos Socialistinę Respubliką, nacionalinės rinktinės nariu?“

## Dėl prejudicinio klausimo

20 Pateikdamas prejudicinį klausimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 883/2004 1 straipsnio w punktą, 4 ir 5 straipsnius, siejamus su Chartijos 34 straipsnio 1 ir 2 dalimis, reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiamas valstybės narės teisės aktas, kuriame tam tikriems aukšto lygio sportininkams, atstovavusiems šiai valstybei narei ar jos teisinėms pirmtakėms tarptautinėse sporto varžybose, numatytos išmokos skyrimui taikoma sąlyga, kad prašymą pateikęs asmuo turėtų šios valstybės narės pilietybę.

21 Siekiant atsakyti į šį klausimą, pirmiausia reikia patikrinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama išmoka patenka į Reglamento Nr. 883/2004 materialinę taikymo sritį.

22 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją išmokų, kurios patenka į Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį, ir išmokų, kurios į ją nepatenka, skirtumas iš esmės grindžiamas kiekvienos išmokos požymiais, pirmiausia jos tikslais ir skyrimo sąlygomis, o ne tuo, ar pagal nacionalinės teisės aktus ši išmoka laikoma socialinės apsaugos išmoka (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *A (Pagalba neįgaliajam)*, C-679/16, EU:C:2018:601, 31 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

23 Išmoka gali būti laikoma socialinės apsaugos išmoka, jeigu, pirma, ji gavėjams skiriama neatlikus jokio individualaus ir diskrecinio jų asmeninių poreikių vertinimo, remiantis teisės aktuose apibrėžta situacija, ir, antra, jeigu ji susijusi su viena iš Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje aiškiai išvardytų rizikos rūšių (2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *A (Pagalba neįgaliajam)*, C-679/16, EU:C:2018:601, 32 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

24 Atsižvelgiant į tai, kad abi ankstesniame punkte nurodytos sąlygos yra kumuliacinės, jeigu netenkinama viena iš jų, atitinkama išmoka į Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį nepatenka (2018 m. liepos 25 d. Sprendimas *A (Pagalba neįgaliajam)*, C-679/16, EU:C:2018:601, 33 punktas).

25 Tikrinant būtent, ar tenkinama antroji sąlyga, reikia išnagrinėti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama išmoka susijusi su viena iš Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje aiškiai išvardytų rizikos rūšių.

26 Dėl socialinės išmokos kaip senatvės išmokos kvalifikavimo, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 3 straipsnio 1 dalies d punktą, Teisingumo Teismas paaiškino, kad taip kvalifikuoti galima papildomą išmoką, mokamą tik senatvės arba maitintojo netekimo pensijos gavėjams, kurios finansavimo šaltiniai yra tokie patys, kaip ir numatyti senatvės ir maitintojo netekimo pensijų finansavimo šaltiniai, kuri mokama kartu su senatvės pensija ir suteikia galimybę ją gaunantiems asmenims tenkinti savo poreikius, skiriant jiems finansinį priedą (šiuo klausimu žr. 2005 m. sausio 20 d. Sprendimo *Noteboom*, C-101/04, EU:C:2005:51, 25–29 punktus ir 2015 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *Komisija / Slovakija*, C-361/13, EU:C:2015:601, 56 punktą).

27 Nagrinėjamoje byloje visų pirma reikia pažymėti, kad net jeigu vienas iš papildomos išmokos sporto atstovams tikslų yra „užtikrinti sportininkų finansinį saugumą“, kaip aiškiai nurodyta Įstatymo Nr. 112/2015 1 straipsnyje, iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad šia papildoma išmoka iš esmės siekiama parodyti pripažinimą nedideliam skaičiui aukšto lygio sportininkų už jų išskirtines pastangas ir pasiektus puikius rezultatus tam tikrose tarptautinėse sporto varžybose. Todėl pagrindinis šios išmokos tikslas yra atlyginti jos gavėjams už sporto laimėjimus atstovaujant savo šaliai.

28 Be to, šis pagrindinis tikslas paaiškina, pirma, kad nurodyta išmoka tiesiogiai finansuojama valstybės, o ne iš nacionalinės socialinės apsaugos sistemos finansavimo šaltinių, ir nepriklauso nuo jos gavėjų sumokėtų įmokų, ir, antra, ji mokama ne visiems sportininkams, dalyvavusiems tokiose varžybose, o tik nedideliam jų skaičiui, būtent tiems iš jų, kurie šiose varžybose laimėjo tam tikrus medalius.

29 Galiausiai, net jei maksimalus pagrindinėje byloje nagrinėjamos išmokos dydis nustatomas atsižvelgiant į galimos senatvės pensijos, kurią gavėjas gaus, dydį, šios išmokos mokėjimas siejamas ne su gavėjo teise gauti tokią pensiją, o tik su jo pateiktu atitinkamu prašymu.

30 Darytina išvada, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama išmoka negali būti pripažinta senatvės išmoka, taigi nėra susijusi nė su viena iš Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje aiškiai išvardytų rizikos rūšių.

31 Tai reiškia, kad šio sprendimo 23 punkte nurodyta antroji sąlyga netenkinama.

32 Be to, kadangi ši išmoka nesusijusi nė su viena iš Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų socialinės apsaugos sritis atitinkančių rizikos sričių, nėra skirta specialiai neįgaliųjų apsaugai užtikrinti ir bet kuriuo atveju nepaminėta šio reglamento X priede, ji taip pat negali būti laikoma specialia neįmokine išmoka pinigais, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 70 straipsnį.

33 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagrindinėje byloje nagrinėjama išmoka nepatenka į Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį.

34 Vadinasi, nereikia nagrinėti pateikto klausimo atsižvelgiant į Chartijos 34 straipsnio 1 ir 2 dalis.

35 Vis dėlto reikia priminti, kad pagal SESV 267 straipsnyje įtvirtintą nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrą pastarasis turi pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų šiam išspręsti nagrinėjamą bylą. Siekiant nurodyto tikslo Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus. Teisingumo Teismo užduotis – aiškinti visas Sąjungos teisės nuostatas, kurių reikia nacionaliniams teismams, kad išspręstų nagrinėjamas bylas, net jeigu šios nuostatos nėra aiškiai nurodytos šių teismų Teisingumo Teismui pateiktuose klausimuose. Šiuo tikslu Teisingumo Teismas gali iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš prašymo priimti

prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti aiškintinas Sąjungos teisės normas ir principus, atsižvelgdamas į pagrindinės bylos dalyką (2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Abcur*, C-544/13 ir C-545/13, EU:C:2015:481, 33 ir 34 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

36 Nagrinėjamu atveju, nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo aiškiai prašė išaiškinti tik Reglamentą Nr. 883/2004, reikia išnagrinėti, kaip siūlė Komisija, ar Reglamentas Nr. 492/2011, būtent jo 7 straipsnio 2 dalis, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamas toks valstybės narės teisės aktas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje.

37 Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 13 punkte, atsakydama į Teisingumo Teismo per posėdį užduotą klausimą Slovakijos vyriausybė patikslino, kad Slovakijos Respublikai ir Čekijos Respublikai stojant į Sąjungą UB dirbo pradinėje mokykloje (šiame darbe jis dirbo bent iki 2006 m.).

38 SESV 45 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad laisvas darbuotojų judėjimas reiškia, kad įdarbinimo, darbo užmokesčio ir kitų darbo sąlygų atžvilgiu panaikinama bet kokia valstybių narių darbuotojų diskriminacija dėl pilietybės (2016 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Depesme ir kt.*, C-401/15–C-403/15, EU:C:2016:955, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

39 Be to, Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalis yra speciali SESV 45 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos vienodo požiūrio taisyklės išraiška specifinėje socialinių lengvatų srityje ir turi būti aiškinama taip pat kaip ir pastaroji nuostata (2016 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Depesme ir kt.*, C-401/15–C-403/15, EU:C:2016:955, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

40 Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad darbuotojas, kuris yra valstybės narės pilietis, kitose valstybėse narėse naudojasi tomis pačiomis socialinėmis ir mokesčių lengvatomis kaip ir vietiniai darbuotojai.

41 Teisingumo Teismas nusprendė, kad ši nuostata vienodai taikoma ir priimančiojoje valstybėje narėje gyvenantiems darbuotojams migrantams, ir pasienio darbuotojams, kurie dirba pagal darbo sutartį šioje valstybėje narėje, bet gyvena kitoje valstybėje narėje (2016 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Depesme ir kt.*, C-401/15–C-403/15, EU:C:2016:955, 37 punktas ir 2019 m. liepos 10 d. Sprendimo *Aubriet*, C-410/18, EU:C:2019:582, 24 punktas).

42 Teisingumo Teismas taip pat yra nusprendęs, kad darbuotojas, kuris pagal darbo sutartį dirbo priimančiojoje valstybėje narėje jo kilmės valstybei stojant į Sąjungą ir po įstojimo tęsė tokią veiklą, nuo įstojimo dienos gali remtis 1968 m. spalio 15 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1612/68 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Bendrijoje (OL L 257, 1968, p. 2) 7 straipsnio 2 dalimi, kurios tekstas perkeltas į Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalį, nebent Stojimo akto pereinamojo laikotarpio nuostatose numatyta kitaip (šiuo klausimu žr. 1989 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Lopes da Veiga*, 9/88, EU:C:1989:346, 9, 10 ir 19 punktus).

43 Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad 2004 m. gegužės 1 d. Slovakijos Respublikai ir Čekijos Respublikai įstojus į Sąjungą, laisvo darbuotojų judėjimo principas iš esmės be apribojimų taikomas Čekijos piliečiams, dirbantiems Slovakijoje, kaip nurodyta Akto dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003, p. 33), 24 straipsnyje ir šio akto V priedo 1 punkto 1 dalyje, tik laikantis šio priedo 1 punkto 2–14 dalyse išdėstytų pereinamojo laikotarpio nuostatų. Kadangi Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnio 2 dalis nepaminėta šiose pereinamojo laikotarpio nuostatose, ji taikoma tokiems Čekijos piliečiams nuo 2004 m. gegužės 1 d. (pagal analogiją žr. 1989 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Lopes da Veiga*, 9/88, EU:C:1989:346, 9 punktą).

44 Vadinasi, Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalis taip pat taikoma tokiam darbuotojui, kaip UB, kuris, nors ir nepakeitė savo nuolatinės gyvenamosios vietos, dėl savo pilietybės valstybės ir nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės įstojimo į Sąjungą atsidūrė darbuotojo migranto padėtyje.

45 Taigi reikia patikrinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama papildoma išmoka sporto atstovams patenka į sąvoką „socialinė lengvata“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalį.

46 Pažymėtina, kad šioje nuostatoje esančios nuorodos į socialines lengvatas negalima aiškinti siaurai (šiuo klausimu žr. 1975 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Cristini*, 32/75, EU:C:1975:120, 12 punktą ir 1986 m. balandžio 17 d. Sprendimo *Reed*, 59/85, EU:C:1986:157, 25 punktą).

47 Remiantis Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalimi siekiamu vienodo požiūrio tikslu, iš esmės darytina išvada, kad sąvoka „socialinė lengvata“, kuri pagal šią nuostatą išplėsta ir darbuotojams, kitų valstybių narių piliečiams, apima visas – tiek su darbo sutartimi susijusias, tiek su ja nesusijusias lengvatas – bendrai pripažįstamas vietiniams darbuotojams, iš esmės vien dėl jų objektyvaus darbuotojų statuso arba dėl paprasto fakto, kad jų nuolatinė gyvenamoji vieta yra valstybės teritorijoje, o jos taikymą išplėtus darbuotojams, kitų valstybių narių piliečiams, galima palengvinti jų judumą Sąjungoje (šiuo klausimu žr. 1986 m. balandžio 17 d. Sprendimo *Reed*, 59/85, EU:C:1986:157, 26 punktą; 1998 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Martínez Sala*, C-85/96, EU:C:1998:217, 25 punktą ir 2005 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Ioannidis*, C-258/04, EU:C:2005:559, 35 punktą), taigi ir jų integravimąsi į priimančiąją valstybę narę.

48 Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad prie tokių lengvatų priskiriamos, pavyzdžiui, nedarbo išmoka jauniems asmenims, ką tik baigusiems mokslus ir ieškantiems pirmojo darbo (šiuo klausimu žr. 2005 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Ioannidis*, C-258/04, EU:C:2005:559, 34 punktą), darbuotojo vaiko auginimo pašalpa (šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Martínez Sala*, C-85/96, EU:C:1998:217, 26 punktą), darbuotojo migranto našlės ir nepilnamečių vaikų teisė naudotis geležinkelio transporto nuolaidomis, taikomomis daugiavaikėms šeimoms (šiuo klausimu žr. 1975 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Cristini*, 32/75, EU:C:1975:120, 13 punktą), darbuotojo statusą turinčio kaltinamojo teisė, kad procesas vyktų viena iš priimančiosios valstybės narės komunos gyventojų vartojamų kalbų (šiuo klausimu žr. 1985 m. liepos 11 d. Sprendimo *Mutsch*, 137/84, EU:C:1985:335, 16 ir 17 punktus), arba darbuotojo teisė į tai, kad jo nesusituokusiai ir priimančiosios valstybės pilietybės neturinčiai partnerei būtų išduotas leidimas gyventi šalyje kartu su juo (šiuo klausimu žr. 1986 m. balandžio 17 d. Sprendimo *Reed*, 59/85, EU:C:1986:157, 28 punktą), nes visos šios priemonės gali padėti darbuotojui migrantui integruotis į priimančiąją valstybę narę, taigi padėti pasiekti laisvo darbuotojų judėjimo tikslą.

49 Analogiškai reikia pripažinti, kad atlyginant darbuotojui migrantui už atstovaujant šiai valstybei narei arba jos teisinėms pirmtakėms pasiektus išskirtinius rezultatus tokiomis pačiomis sąlygomis kaip darbuotojams, kurie yra priimančiosios valstybės narės piliečiai, galima palengvinti šio darbuotojo integravimąsi į tą valstybę narę, taigi padėti pasiekti laisvo darbuotojų judėjimo tikslą.

50 Tokiu aiškinimu negalima suabejoti, priešingai, nei Slovakijos vyriausybė teigė per teismo posėdį, remiantis 1979 m. gegužės 31 d. Sprendimu *Even ir ONPTS* (207/78, EU:C:1979:144) ir 2004 m. rugsėjo 16 d. Sprendimu *Baldinger* (C-386/02, EU:C:2004:535).

51 Šiuose sprendimuose Teisingumo Teismas pripažino, kad kompensacija buvusiems kariams, kurie tapo nedarbingi dėl karo, arba buvusiems karo belaisviams, įrodžiusiems ilgą nelaisvę, kuria išreiškiamas valstybės pripažinimas už jų patirtas kančias, nepatenka į sąvoką „socialinė lengvata“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1612/68 7 straipsnio 2 dalį, nes ji mokama kaip atlygis už tarnybą savo šaliai, nors tokių išmokų prašantys asmenys buvo darbuotojai migrantai. Atsižvelgiant į tai, šios išmokos nepadėdavo darbuotojui migrantui integruotis į priimančiąją valstybę narę.

52 Atvirkščiai, pagrindinėje byloje nagrinėjama papildoma išmoka siekiama atlyginti aukšto lygio sportininkams, kurie atstovavo priimančiajai valstybei narei arba jos teisinėms pirmtakėms tarptautinėse sporto varžybose ir parodė puikius rezultatus. Konkrečiai kalbant, mokant šią papildomą išmoką jos gavėjams ne tik užtikrinamas finansinis saugumas, kompensuojant ribotą dalyvavimą darbo rinkoje laikotarpiu, skirtu aukšto meistriškumo sporto pratyboms, bet kartu (ir svarbiausia) išreiškiamas ypatingas visuomenės pripažinimas už sportinius laimėjimus atstovaujant šaliai. Jei darbuotojas migrantas pelnė tokį pripažinimą, kurį taip pat pelnė priimančiosios valstybės narės piliečiai, esantys tokioje pačioje situacijoje, t. y. kaip tos pačios rinktinės nariai laimėję medalius per kolektyvinio sporto varžybas, tai gali jam padėti integruotis į šios valstybės narės visuomenę. Be to, Teisingumo Teismas jau pripažino didelę sporto, ypač neprofesionalaus sporto, socialinę svarbą Sąjungoje, kurią atspindi SESV 165 straipsnis, ir sporto vaidmenį integruojantis į priimančiosios valstybės narės visuomenę (šiuo klausimu žr. 2019 m. birželio 13 d. Sprendimo *TopFit ir Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, 33 punktą).

53 Remiantis tuo, darytina išvada, kad sąvoka „socialinė lengvata“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalį, apima pagrindinėje byloje nagrinėjamą papildomą išmoką, todėl valstybė narė, kuri moka tokią išmoką vietiniams darbuotojams, negali atsisakyti ją mokėti darbuotojams, kitų valstybių narių piliečiams, nes priešingu atveju tai būtų diskriminacija dėl pilietybės, draudžiama pagal šią nuostatą.

54 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į prejudicinį klausimą reikia atsakyti:

– Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalies d punktas aiškintinas taip, kad tam tikriems aukšto lygio sportininkams, atstovavusiems valstybei narei arba jos teisinėms pirmtakėms tarptautinėse sporto varžybose, mokama papildoma išmoka nepatenka į sąvoką „senatvės išmoka“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, taigi nepatenka į šio reglamento taikymo sritį.

– Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalis aiškintina taip, kad pagal ją draudžiamas valstybės narės teisės aktas, pagal kurį papildomos išmokos tam tikriems aukšto lygio sportininkams, atstovavusiems valstybei narei arba jos teisinėms pirmtakėms tarptautinėse sporto varžybose, mokėjimui taikoma sąlyga, kad jos prašantis asmuo turėtų šios valstybės narės pilietybę.

## Dėl bylinėjimosi išlaidų

55 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 3 straipsnio 1 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad tam tikriems aukšto lygio sportininkams, atstovavusiems valstybei narei arba jos teisinėms pirmtakėms tarptautinėse sporto varžybose, mokama papildoma išmoka nepatenka į sąvoką „senatvės išmoka“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, taigi nepatenka į šio reglamento taikymo sritį.**

2. **2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 492/2011 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje 7 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamas valstybės narės teisės aktas, pagal kurį papildomos išmokos tam tikriems aukšto**

**lygio sportininkams, atstovavusiems valstybei narei arba jos teisinėms pirmtakėms tarptautinėse sporto varžybose, mokėjimui taikoma sąlyga, kad jos prašantis asmuo turėtų šios valstybės narės pilietybę.**

Parašai.